

Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги – ЎзА

Илм-фан бўлими (электрон журнал)

2019 йил декабрь

**ЯНГИЛАНАЁТГАН ЎЗБЕКИСТОН:
МИЛЛИЙ ҒОЯНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЗАРУРАТИ,
ЙЎНАЛИШЛАРИ ВА ТЕНДЕНЦИЯЛАРИ**

Абдуҳакимжон Зиёитдинович Шарипов
фалсафа фанлари номзоди, доцент
Бухоро давлат университети
Бухоро, Ўзбекистон
abduhakim-83@mail.ru

Аннотация

Маколада Республикамизда миллий ғоянинг ижтимоий тараққиёт дастурига мувофиқ бўлиши назарий асосланади ҳамда унинг йўналишлари ва вазифалари, асосий тамойиллари тўғрисида таклифлар берилади. Ўзбекистонда янгича маънавий маконни барпо этишга замонавий ёндашувлар асосида ислохотлар самарадорлигини таъминлайдиган миллий ғояни ривожлантириш зарурлиги қайд этилади.

Калит сўзлар: ижтимоий тараққиёт, миллий ғоя, ҳаракатлар стратегияси, миллий ғояни ривожлантириш.

**ОБНОВЛЯЕМЫЙ УЗБЕКИСТАН:
НЕОБХОДИМОСТЬ РАЗВИТИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ ИДЕИ, ЕЕ
НАПРАВЛЕНИЯ И ТЕНДЕНЦИИ**

Абдуҳакимжон Зиёитдинович Шарипов
кандидат философских наук, доцент
Бухарский государственный университет
Бухара, Узбекистан
abduhakim-83@mail.ru

Аннотация

В статье приведено теоритическое обоснование соответствия национальной идеи программе социального развития в нашей республике, выдвигаются предложения о ее направлениях и задачах, основных принципах. На основе современных подходов к созданию новой духовной среды, отмечается необходимость развития национальной идеи, обеспечивающей эффективность реформ.

Ключевые слова: социальное развитие, национальная идея, Стратегия действий, развитие национальной идеи.

**RENEWED UZBEKISTAN: THE NECESSITY FOR
DEVELOPMENT OF THE NATIONAL IDEA, ITS DIRECTIONS AND**

TENDENCIES

Abdukhakimjon Ziyotdinovich Sharipov

Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor

Bukhara State University

Bukhara, Uzbekistan

abduhakim-83@mail.ru

Annotation.

The article provides a theoretical justification for the conformity of the national idea to the social development program in our country. Proposals are made on its directions and tasks, basic principles. On the basis of modern approaches to creating a new spiritual environment, the need for developing the national idea that ensures the effectiveness of reforms is noted.

Keywords: social development, national idea, Action Strategy, development of the national idea.

XXI аср бошларига келиб миллий тараққиётда ўзига хос янги тенденциялар вужудга келди. Мустақилликка эришгандан сўнг кўп миллатли халқимиз ўз танлаган тараққиёт йўлидан илдам қадам ташламоқда.

Айниқса ўтган қисқа давр мобайнида миллий-маънавий тикланиш борасида амалга оширилган ишлар салмоғи юксалиб, бу йўналишда катта ютуқлар қўлга киритилганлигини алоҳида таъкидлаш лозим.

Аммо бугунги шароитда глобаллашув жараёнларининг салбий оқибатлари халқимиз айниқса, ёшларимиз онги ва қалбини миллатимизнинг ўзига хослиги ва менталитетимизга ёт ғояларни сингдиришда катта омил бўлиб хизмат қилмоқда. Шунинг учун “Дунё шиддат билан ўзгариб, барқарорлик ва халқларнинг мустаҳкам ривожланишига раҳна соладиган турли янги таҳдид ва хавфлар пайдо бўлаётган бугунги кунда маънавият ва маърифатга, ахлоқий тарбия, ёшларнинг билим олиш, камолга етишга интилишига эътибор қаратиш ҳар қачонгидан ҳам муҳимдир” [3;27].

Маълумки, инсоният тарихида рўй берган кўплаб ижтимоий-сиёсий жараёнлар ғоя ва мафкуралар таъсирида содир бўлган. Тараққиёт жараёнида эса хилма-хил ғоя ва мафкуралар шаклланган. Шу боис ҳар бир жамият,

давлат ва тарихий даврга хос ғоялар тизими вужудга келган. Бу эса мамлакатимизни янада ривожлантириш ва тараққиётга эришишида ўзига хос ғоялар тизими шаклланиши ва такомиллашуви тарихий зарурат эканини англатади [5;234].

Тараққиёт жараёнида баъзи ғоялар эскиради, янгилари вужудга келади, айримлари унутилади ёки сақланиб қолади. Шундай экан ғоя ва мафкура тизимларининг намоён бўлиш мезонлари ва асосий йўналишлари нималарга қараб аниқланади, уларнинг инкор этилиши, ўзгариши, янгиланиши нималарга боғлиқ, деган саволлар юзага келади. Бунга жавоб беришда кўпчилик мутахассислар ижтимоий тараққиёт мезонига асосланадилар. Демак, жамият ривожига жараёнида ҳаёт талабига жавоб бериш имкониятини йўқотган тузумлар, даврлар ва уларнинг ғоялари ҳамда мафкура тизимлари ўз ўрнини бошқасига бўшатиб бориши тарихий қонуниятдир.

Бундан ташқари, ғоялар тизими ўзгаришида тараққиётнинг асосий йўналишларини ҳисобга олиш лозим. Жамият ривожининг ҳар бир янги босқичига хос ғоялар тизими, умуман илгаригисидан мазмунан бойроқдир. Юксак мақсадлар, бунёдкор ғояларга асосланган мафкура тизими ижтимоий-иқтисодий тараққиётга туртки бўлади, маънавиятни юксалтиради, одамларни улуғвор ишларга сафарбар этади.

Халқнинг туб манфаатлари ва орзу-интилишларини ифода этадиган, уни тараққиёт сари етаклайдиган, улкан мақсадлар йўлида жипслаштирадиган бунёдкор ғоявий тизимнинг шаклланмаганлиги кўп ҳолларда ижтимоий беқарорлик ва парокандаликка олиб келади.

XX асрнинг охири XXI аср бошлари мустақилликка эришган мамлакатларнинг аксариятида халқаро тажрибалар асосида ўз жамиятининг барча соҳаларини янгилашнинг самарали йўллари излаш, бу борада ўзига хос тараққиёт дастурларини амалга ошириш даври сифатида тарихга кирди.

Президентимиз Ш.М.Мирзиёев томонидан яратилган “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси [1] ва у асосида олиб борилаётган ислохотлар самарасини янада ошириш, давлат ва

жамиятнинг ҳар томонлама ва жадал ривожланиши учун шарт-шароитлар яратиш, мамлакатимизни модернизация қилиш ҳамда ҳаётнинг барча соҳаларини либераллаштириш дастури кенг кўламли ислоҳотларни жадал ҳамда шиддат билан амалга оширишнинг изчил ва самарали йўли сифатида намоён бўлмоқда.

Янгиланаётган Ўзбекистонда бу соҳада рўй берган ўзгаришлар ғоялар тизимини ҳам ижтимоий тараққиёт қонунига мувофиқ янгиланиш тақозо этмоқда. Мамлакатимизнинг янада ривожлантиришга асосланадиган янги ғоялар тизими давлат ва жамият қурилишини такомиллаштириш, қонун устуворлигини таъминлаш ва суд-ҳуқуқ тизимини янада ислоҳ қилиш, иқтисодиётни янада юксалтириш ва либераллаштириш, ижтимоий соҳани ривожлантириш, хавфсизлик, миллатлараро тотувлик ва диний бағрикенгликни таъминлаш, чуқур ўйланган, ўзаро манфаатли ва амалий руҳдаги ташқи сиёсат юритишга йўналтирилган ўзгаришлар билан боғлиқ масалаларни чуқур ўрганишни талаб қилади.

Инсон манфаатларини ҳимоя қилиш, демократик мулоқот маданиятини қарор топтириш, тинч ва осойишта ҳаётни асраш ва мустаҳкамлаш, миллий ғурур ва ифтихорни юксалтириш, умуммиллий бирлик ва ҳамжиҳатлик, эл-юртнинг дарду ташвишлари билан яшаш, аҳиллик ва ҳамжиҳатликни қарор топтириш, юксак фазилатларни тараннум этиш, ҳаётда асл инсоний фазилатларни қарор топтириш йўлида курашиш ана шу соҳадаги фаолиятнинг маъно-мазмунини белгилайди. Бу эса фарзандларимизни Ватанга муҳаббат ва садоқат руҳида тарбиялаш, мафкуравий иммунитетни мустаҳкамлаш, уларда ислоҳотларга дахлдорлик туйғусини шакллантириш, жаҳолатга қарши маърифат билан курашиш, замонавий фикрлайдиган, Ватан ва халқ манфаатини муқаддас деб биладиган инсонлар этиб тарбиялашда муҳим аҳамият касб этади.

Шундай экан, мамлакатимизда амалга оширилаётган янгиланиш жараёнининг мазмун-моҳиятини аҳолининг барча қатламлари онги ва қалбига сингдириш ҳамда бундан кўзда тутилаётган ўзгаришларни амалга

ошириш учун барчамиз масъулмиз. Бу эса ушбу соҳадаги мақсадларга эришиш учун фаоллигимизни янада ошириш, таълим-тарбия ва тарғиботнинг замонавий усул ҳамда имкониятларидан омилкорлик билан фойдаланиш зарурлигини англатади.

Миллий ғоянинг ривожланиши маълум бир тарихий тараққиёт босқичида миллат олдида турган вазифаларни ҳал қилишга йўналганлиги билан характерланади [7;94]. Шу маънода миллий ғоянинг ривожланиши миллат эҳтиёжларининг инъикоси сифатида тараққиёт босқичларида юзага келадиган вазифаларнинг мазмуни ва кўламига қараб ўзгариб, такомиллашиб боради.

Яъни, у миллий тараққиётнинг истиқболини таъминлашда ўзида қайси йўналишларни қамраб олиши, уларнинг ҳар бири қайси вазифаларни ўзида мужассамлаштиришини аниқ белгилаш зарур бўлади.

Бунда таъкидлаганимиздек, давлат ва жамият қурилишини такомиллаштириш; қонун устуворлигини таъминлаш ва суд-ҳуқуқ тизимини янада ислоҳ қилиш; иқтисодиётни янада юксалтириш ва либераллаштириш; ижтимоий соҳани ривожлантириш; хавфсизлик, миллатлараро тотувлик ва диний бағрикенгликни таъминлаш, чуқур ўйланган, ўзаро манфаатли ва амалий руҳдаги ташқи сиёсат юритиш каби йўналишларни қамраб олади.

Уларнинг ҳар бирини таҳлил қиладиган бўлсак, миллий ғояни ривожлантиришнинг нақадар кўп вазифаларни ўзига қамраб олишини кўрамиз.

Давлат ва жамият қурилишини такомиллаштириш йўналиши. Бу борада демократик ислохотларни чуқурлаштириш ва мамлакатни модернизация қилиш учун Олий Мажлис, сиёсий партияларнинг ролини янада кучайтириш, давлат бошқаруви тизимини ислоҳ қилиш ва жамоатчилик бошқаруви тизимини такомиллаштириш вазифалари устувор ҳисобланади.

Фикримизча, демократияга баҳо берганда, унинг умумэътироф этилган мезонларидан келиб чиқиш тўғри бўлади. Улар содда қилиб айтганда

қуйидагилардан иборат: аҳолининг мамлакатда қабул қилинаётган қонунлардан қай даражада хабардорлиги; халқнинг қонунлар қабул қилишда бевосита ёки билвосита иштирок қилиши; қонунлар ижроси устидан халқ назоратининг таъминланганлиги; ҳар бир фуқаро мамлакат ҳаёти билан боғлиқ ўзини қизиқтирган барча маълумотларни олиш имкониятининг таъминланганлигидир.

Мамлакатимиз Президенти белгилаб берган стратегик вазифа ана шу умуминсоний демократик кадриятлар тизимига кириб боришимизни ўзида тўла ифода этади. Шу маънода бугун миллий ғояни ривожлантиришда демократик кадриятларни қарор топтириш вазифалари ҳамда уларни амалиётга татбиқ қилиш жараёнлари умумэътироф этилган мезонлар талабига мослиги ҳамда миллатимизнинг ўзига хос менталитети, урф-одат, анъана ва кадриятлари мужассам бўлишига асосий эътибор қаратилиши керак.

Миллий ғояни ривожлантиришда юзага келадиган муаммоларни ҳал этишда ҳамжихатлик, барқарорлик ва умумхалқ фаоллигини таъминлаш амалий аҳамиятга эга. Худди ана шу омилларни таъминлаш орқали бугун жаҳонда амал қилинаётган умуминсоний демократик кадриятлар тизимига кириб боришимиз, янги Ўзбекистон қиёфасини шакллантиришимиз мумкин. Шунда **“Халқ давлат органларига эмас, давлат органлари халққа хизмат қилиши керак”** деган принципни амалиётга тўла-тўқис жорий қилиш осон кечади. Натижада миллий ғоянинг халқ иродаси сифатидаги мақомини ошади. Бу жараёндаги асосий муаммо сиёсий партиялар, демократик институтлар ва фуқароларнинг фаоллигини ошириш билан боғлиқ бўлиб қолмоқда. Бу борада Президентимиз томонидан “Шунинг учун ҳам сиёсий партиялар ўз дастурий мақсад ва вазифаларини, мафкуравий соҳадаги ишларини қайта кўриб чиқиб, уларга зарур ўзгартиш ва қўшимчалар киритиши, бунда жаҳон тажрибасини ўрганиш, халқаро ҳамкорликни кучайтириш фойдадан холи бўлмайди” [3;555], деб берилган вазифа ҳам айнан шунга қаратилгандир. Уларни фаоллаштиришда миллий ғояни

ривожлантириш назарий асос бўлиб хизмат қилади.

Қонун устуворлигини таъминлаш ва суд-ҳуқуқ тизимини янада ислоҳ қилишнинг устувор йўналиши. Суд ҳокимиятининг чинакам мустақиллигини таъминлаш, унинг нуфузини ошириш, бу тизимни демократлаштириш ҳамда такомиллаштириш, инсон манфаатларини ҳар томонлама ҳимоя қилиш, қонунчиликни таъминлаш ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш тизимини такомиллаштириш, мамлакатда қонунийликни янада мустаҳкамлаш, юридик ёрдам ва хизмат кўрсатиш тизимини юксалтириш долзарб вазифалардан саналади.

Ижтимоий тараққиётнинг ҳозирги босқичида демократия, гуманизм, тинчлик, барқарорлик, қонун устуворлиги ҳамда инсон эркинликлари каби ғоя ва қадриятлар умуминсоний аҳамиятга эга.

Хусусан, ҳар қандай демократик тизим негизида – ҳокимиятнинг қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд-ҳуқуқ тармоқларининг вазифа ва ваколатларини аниқ белгилаб қўйиш, уларнинг манфаатлар мувозанатини таъминлаш, фуқаролик жамияти институтлари ролини кучайтириш таъмоийилларига асосланган сиёсий тизимни шакллантириш бўйича пухта ўйланган, замонавий демократик талабларга жавоб берадиган ислохотларнинг таъсирини кўрамыз.

Демак, қонун устуворлиги таъмоийили, кенг маънода, Ўзбекистонда ижтимоий тараққиётга, жамият янгиланишига, инсон шахсининг юксалишига хизмат қилади.

Мамлакатимиз қонунларини инсон ҳуқуқлари соҳасидаги умуминсоний меъёр ва андозаларга мувофиқлаштириш, бу соҳада миллий ҳаракат дастурини ишлаб чиқиш, инсон ҳуқуқларини ҳимоя қиладиган муассасаларнинг яхлит тизимини барпо этиш, инсон ҳуқуқларига оид халқаро шартномалар ва ҳужжатларга қўшилишда давом этиб, улар бўйича мажбуриятларни бажаришнинг самарали механизми яратилмоқда.

Бугунги кунда ана шу таъмоийиллар асосида мамлакатимизда юксак талабчанлик билан олиб борилаётган суд-ҳуқуқ ислохотлари замирида

фуқароларимиз ҳуқуқи, эркинлиги, шаъни, кадр-қимматини муносиб ҳимоя этишдек инсонпарвар ғоя мужассамлиги яхши маълум.

Шунингдек, бу борадаги стратегик ислохотлар бошқарув соҳасини марказлаштиришни чеклаш, ваколатларнинг бир қисмини республика даражасидан вилоят, туман ва шаҳар миқёсига ўтказиш билан бирга, суд-ҳуқуқ тизимини янада либераллаштириш, унинг мустақиллигини таъминлаш ҳамда уни *инсон+фуқаро+ҳуқуқ+эркинлик*ларини ишончли ҳимоя этишга хизмат қиладиган том маънодаги институтга айлантириш имконини янада орттирмоқда. Айни пайтда бу, демократик талаб ва стандартларга тўла мос келадиган мустаҳкам қонунчилик базасини яратиш ҳамда аҳолининг барча қатламлари манфаатларини ақс эттирадиган фуқаролик институтлари ва нодавлат-нотижорат ташкилотларининг самарали фаолият юритиши, уларнинг жамият ҳаётидаги ролини кучайтиришга ҳам алоҳида эътибор қаратилаётганидан далолат беради.

Шу маънода, Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёевнинг БМТ Бош ассамблеясининг 72-сессиясидаги нутқида алоҳида таъкидланганидек: “Бугунги кунда Ўзбекистон жадал ривожланмоқда. Биз аجدодларимизнинг донишмандлик анъаналарига амал қилиб, теран англаган ҳолда, қатъий ислохотларни амалга оширмоқдамиз, мамлакатимизнинг янги қиёфасини шакллантириш йўлидан бормоқдамиз. Жамиятимизда сиёсий фаоллик ортиб бормоқда, барча соҳаларда чуқур ислохотлар амалга оширилмоқда. Улардан кўзланган мақсад – **“Инсон манфаатлари ҳамма нарсадан устун”** деган оддий ва аниқ-равшан тамойилни амалга ошириш устувор аҳамиятга эга бўлган демократик давлат ва адолатли жамият барпо этишдан иборат” [4;244]дир.

Иқтисодиётни ривожлантириш ва либераллаштиришнинг устувор йўналиши. Демак, макроиқтисодий барқарорликни янада мустаҳкамлаш, юқори иқтисодий ўсиш суръатларини сақлаб қолиш, таркибий ўзгартиришларни чуқурлаштириш, миллий иқтисодиётнинг етакчи тармоқларини модернизация ва диверсификация қилиш ҳисобига

рақобатбардошлигини ошириш, қишлоқ хўжалигини модернизация қилиш ва жадал ривожлантириш, иқтисодиётда давлат иштирокини камайтириш, хусусий мулк ҳуқуқини ҳимоя қилиш, унинг устувор мавқеини янада кучайтириш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ривожини рағбатлантиришга қаратилган институционал ва таркибий ислохотларни давом эттириш, вилоят, туман ва шаҳарларни комплекс ва мутаносиб ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, уларнинг мавжуд салоҳиятидан самарали ва оптимал фойдаланиш вазифаларини бажариш муҳимдир.

Демак, бу ислохотларни амалга оширишни жадаллаштириш билан бирга аҳоли унинг самарасини реал ҳаётда сезиши даражасини оширишни ўз ичига олади.

Ислохотни амалга оширишни сифат жиҳатдан янги поғонага кўтариш, кам меҳнат сарфлаб кўпроқ даромад олиш, мавжуд ресурсларни тежаш, улардан ўз ўрнида фойдаланишга эришиш руҳиятини шакллантириш ҳамда уни амалиётга айлантириш зарурдир.

Ҳар бир фуқаронинг фидойилиги унинг моддий ва маънавий юксалишининг асоси эканлигини омма онига сингдириш, лоқайдликка барҳам бериш, тадбиркорлик фаолиятининг эркинлиги, хусусий мулк дахлсизлиги, ёшларни тадбиркорликка кенг жалб этиш, уларнинг бандлигини таъминлашни тарбиявий йўналишда устувор даражага кўтариш иқтисодий тараққиётнинг асосий қонуниятидир. Ислохотни амалга оширишни янги поғонага кўтариш учун зарур бўлган ишбилармонлик муҳитини шакллантиришнинг имкониятларини излаб топиш миллий ғояни ривожлантиришнинг бу йўналишидаги долзарб вазифаларидан ҳисобланади. Чунки унинг қандай натижа беришига қараб, қолган барча йўналишдаги вазифаларнинг самарадорлиги белгиланади.

Шунинг учун ҳам иқтисодиётда инновацион ёндошув ва креатив тафаккурни ривожлантириш аҳамиятлидир. Иқтисодий муносабатларнинг маърифатлашган тафаккури шакли: а) моддий бойлик ортиришда қонунларни четлаб ўтиш эмас, балки унга қатъиян амал қилишга асосланиш; б) мазкур

тамойилнинг ҳамма учун мажбуриятлигини эътироф этиш ҳамда унга амал қилиниши; в) қариндош-уруғчилик, аجدодлардан мерос бўлиб қолган қадриятларнинг барбод бўлишига олиб келадиган ҳатти-ҳаракатларга йўл қўймаслик; г) манманлик, қўлга киритилган бойликдан мағрурланиш, уни пеш қилиш, ўзгаларга беписандлик билан қараш ва бошқа шунга ўхшаган салбий қарашдан холи бўлиш; д) моддий бойликка эришишда ҳалоллик, иймонли бўлиши, бировнинг ҳақиқа хиланат қилмаслик, эътиқодли бўлиши, одамлар, жамоа ва дўст-биродарлар ўртасида ўзаро ҳурмат туйғуларининг мустаҳкам бўлиши қабиларни ўзига қамраб олади [6;18].

Ижтимоий соҳани ривожлантиришга қаратилган устувор йўналиши. Аҳоли бандлиги ва реал даромадларини изчил ошириш, аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш, соғлиқни сақлаш тизимини такомиллаштириш, хотин-қизларнинг ижтимоий-сиёсий фаоллигини ошириш, арзон уй-жойлар барпо этиш бўйича мақсадли дастурларни амалга ошириш, аҳолининг ҳаёт шароитлари яхшиланишини таъминловчи йўл-транспорт, муҳандислик-коммуникация ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш ҳамда модернизация қилиш, таълим ва фан соҳасини ривожлантириш, ёшларга оид давлат сиёсатини такомиллаштириш вазифаларидан таркиб топади ҳамда ислохотларнинг асосий мақсади – аҳоли учун муносиб ҳаёт даражаси ва сифатини таъминлашга қўмаклашишдир.

Миллий тараққиёт ва юксак маънавиятга эга бўлган интеллектуал салоҳият ўз ўрнида миллатнинг жаҳон демократик қадриятлари тизимидан мустаҳкам ўрин олишида етакчилик ролини ўйнайди. Жаҳонда ривожланган мамлакатларнинг тажрибаларидан аёнки, тараққиётнинг асосий омили интеллектуал салоҳиятни шакллантиришга эришганлиги билан боғлиқ. Интеллектуал салоҳиятни ривожлантириш ва уни сифат жиҳатидан янги босқичга қўтариш, ислохотларнинг асосий мақсади инсон, унинг эҳтиёж ва манфаатларини таъминлаш, **“Ислохот – ислохот учун эмас, аввало инсон учун”** деган тамойилни амалга ошириш миллий ғояни ривожлантиришда асосий вазифага айланиши зарур.

Ҳар бир соҳанинг ўзига яраша мураккаб муаммолари мавжуд. Аммо ижтимоий соҳани ривожлантиришнинг мураккаблиги алоҳида ажралиб туради. У ҳар доим давлат томонидан қўллаб-қувватланишга, соҳага ажратиладиган маблағ ва бериладиган эътиборга муҳтож бўлиб қолаверади. Уларнинг биринчиси иккинчиси билан боғлиқ бўлади ва уйғун ҳолатда олиб борилган шароитда ўзининг самарасини беради. Бу ишларни изчил давом эттиришда **“Инсонларнинг дарду ташвишини ўйлаб яшаш биз учун одабийликнинг энг олий мезони”** принципи муҳим вазифадир.

Юртимизда хавфсизлик, миллатлараро тотувлик ва диний бағрикенгликни таъминлаш, чуқур ўйланган, ўзаро манфаатли ва амалий руҳдаги ташқи сиёсат юритиш йўналиши. Мамлакатлар қайси даражада тараққий қилмасин, унга нисбатан ташқи ва ички хавф-хатар ҳамиша мавжуддир. Ташқаридаги хавф-хатар ўзга мамлакатлар томонидан мавжуд моддий бойликларга кўз тикиш, ресурсларни қўлга киритишга интилиш, ўз товар маҳсулотлари билан бозорни эгаллаш ҳамда бошқа бир қатор ҳатти-ҳаракатларда ўз ифодасини топади. Ички хавф ҳам ўз улуши, кучи, қуввати билан ташқи хавфдан кам эмас. Унинг юзага келиши нафақат мамлакатларнинг демократик қадриятларга ўтиш даври шунингдек, мамлакатда турли миллатлар, динларга эътиқод қилувчилар, ижтимоий гуруҳларнинг мавжудлиги ҳамда уларнинг эҳтиёжларини ҳар доим ҳам тўла қондиришнинг имкониятлари чекланганлиги билан ҳам боғлиқдир. Демак, энг аввало миллий ғояни ривожлантиришда умуммиллий бирликни вужудга келтирувчи мақсад ва манфаатлар муштараклиги ўз ифодасини топиши зарур.

Мамлакат истиқболи учун **“Ўзбекистоннинг ташқи сиёсатида Марказий Осиё – бош устувор йўналиш”** тамойилини татбиқ этиш, оддий ва очиқ инсоний мулоқотни йўлга қўйиш, минтақада дўстлик, ҳамжихатлик ва барқарорлик муҳитини мустаҳкамлаш, оқилона мурса ва ўзаро тенг алмашинув тамойилларини қарор топтириш миллий ғояни ривожлантиришда муҳим бўлиб ҳисобланади.

Бу йўналишдаги кейинги долзарб вазифаларимиздан бири юртимиздаги миллатлараро тотувлик, ҳамжиҳатликни мустаҳкамлаш, кўпмиллатли ҳамда кўпконфессияли жамиятимизни янада бирлаштириш, ҳамкорлик, ҳурмат, бирдамлик муҳитини мустаҳкамлаш, диний бағрикенглик, динлараро ва цивилизациялараро мулоқотни йўлга қўйиш халқимиз онги, қалбини ёвуз хавф-хатарлардан ҳимоя қилиш ҳисобланади. Бунда **“Жаҳолат ва зўравонликка қарши маърифат билан курашамиз»** деган ғоя ва ташаббус асосий тамойилларидан биридир.

Миллий-маънавий иммунитетни шакллантириш, миллий тарбияни янги босқичга кўтариш муҳим функциялардан яна биридир. Чунончи, **“Жамиятимизда диний конфессиялар ўртасида ҳамжиҳатлик ва фуқаролар тотувлигини мустаҳкамлашни биз бундан буён ҳам энг долзарб ва эзгу вазифамиз, деб биламиз”** [4;142].

Жаҳон ҳамжамияти билан ҳамкорлигимизни мустаҳкамлашнинг тараққиётимиз учун ўта муҳим аҳамиятга эга. Жаҳон мамлакатлари тараққиёти тажрибаларидан маълумки, ҳали биронта мамлакат бошқа мамлакатлар ва жаҳон ҳамжамияти билан ҳамкорлик қилмасдан ривожланмаган.

Президентимиз таъкидлаганидек: **“Биз ташқи сиёсат соҳасида барча узоқ ва яқин давлатлар, аввало, қўшни мамлакатлар, халқаро ташкилотлар билан дўстона ва ўзаро манфаатли ҳамкорлик алоқаларини ҳар томонлама ривожлантириш сиёсатини изчил давом эттирамиз”** [4;144].

Ҳозирги даврдаги глобал муаммоларни чуқурроқ таҳлил қилиш, моддий ва маънавий неъматлар яратилиши мутаносиблигига эришиш, маънавий муҳит софлигини таъминлаш билан боғлиқ ғояларнинг ўрни ва аҳамиятини илмий нуқтаи назардан ўрганиш зарур.

Миллий ғоянинг ривожини, тафаккуримиздаги ўзгаришлар мамлакатимиз тараққиётига ҳисси қўшувчи кучдир. Шу боис, жаҳон тараққиётида Ўзбекистоннинг ўрни, унинг ривожига **“Ҳаракатлар стратегияси”**нинг

аҳамияти, мамлакатимизда янги ғоялар тизимининг вужудга келишидаги ўзгаришлар, ҳаётни эркинлаштириш, мамлакатда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш масалаларини илмий тадқиқот даражасида ўрганиш зарур.

Бу борада Ҳаракатлар стратегиясида белгилаб берилган **“Миллий тикланишдан – миллий юксалиш сари”** [2] устувор ғояси биз учун дастуриламал бўлиб хизмат қилмоқда. Миллий ғоянинг таъсирчанлигини юксалтириш, бу жараён самарадорлигини оширадиган имкониятларни топиш устувор вазифалардан саналади. Ана шундай имкониятлардан бири “Миллий ғояни ривожлантириш концепцияси”ни ишлаб чиқиш ва уни амалиётга жорий этишдир.

Бу концепциянинг муҳимлиги **“...олдимизга қўйган улкан вазифаларни амалга оширишда биз учун куч-қудрат манбаи бўладиган миллий ғояни ривожлантиришимиз зарур”** деган вазифада намоён бўлиб, ғоя ва мафкуралар турли-туманлиги ҳамда улар ўртасида зиддиятлар кучаяётган бир шароитда у миллатни нафақат бирлаштиради, шунингдек ўз келажаги учун фидойи бўлиш масъулиятини ҳам шакллантиради. Бу ғоянинг амалий томони шундаки, у миллатни ўтмиш ва бугун билан эмас, балки эртанги кун истиқболи учун масъул бўлишини англашига ғоявий асосдир. Албатта, уни мамлакатимиз ва халқимизнинг ҳаракат дастурига айлантириш орқалигина глобаллашувнинг миллий маънавиятга ўтказаяётган салбий таъсирига қарши тура оладиган кучга айлантириш мумкин. Демак унинг моҳияти ва мақсадларини ўзида мужассамлаштирган тизимини ишлаб чиқиш зарур.

“Мамлакатимизни ривожлантиришнинг Ҳаракатлар стратегияси – замонавий Ўзбекистоннинг миллий ғояси”нинг мазмун-моҳиятини аҳолининг барча қатламлари онги ва қалбига сингдириш ушбу жараённинг таркибий қисмидир. Бу эса мазкур соҳадаги вазифаларни амалга ошириш борасида ҳар биримизнинг зиммамизга улкан масъулият юклайди.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

- 1.Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги ПФ-4947-сон Фармони. 2017 йил 7 февраль // <http://lex.uz/docs/3107036>
- 2.Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг йигирма саккиз йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги нутқи.
31.08.2019//<https://president.uz/uz/lists/view/2846>
- 3.Мирзиёев Ш.М. Миллий тараққиёт йўлимизни қатъият билан давом эттириб, янги босқичга кўтарамиз. – Тошкент: Ўзбекистон НМИУ, 2017. - 592 б.
- 4.Мирзиёев Ш.М. Халқимизнинг розилиги бизнинг фаолиятимизга берилган энг олий баҳодир. – Тошкент: Ўзбекистон НМИУ, 2018. - 508 б.
- 5.Назаров Қ.Н. Ғоялар фалсафаси. – Тошкент: Akademiya, 2011. – 331 б.
- 6.Очилдиев А.Миллий ғоя ва миллатлараро муносабатлар. – Тошкент: Ўзбекистон НМИУ, 2004. – 94 б.
- 7.Отамуродов С. Глобаллашув ва миллат. – Тошкент: Янги аср авлоди, 2008. – 204 б.

МУНДАРИЖА

Инновацион заоялар ва ишланмалар

А.Р.ХОДЖАБОВ. Касбий таълимда замонавий инновацияларнинг мазмуни ва моҳияти.....1-10

Иқтисод

B.B.SABIROV. Methodological base of tourism competitiveness on the development of tourist destination: evidences of Uzbekistan.....1-14

М.Н.РАХМЕДОВА. Механизм привлечения еврооблигаций как инструмента заимствования.....15-22

Н.Б.ХОЛМАТОВ. Ўзбекистонда саноат салоҳиятини оширишнинг институционал шарт-шароитлари.....23-35

С.С.МАКСУДОВА. Роль информационных технологий в развитии национальной экономики.....36-45

И.И.МЕЛИЕВ, Б.М.ДАГАРОВ. Аудит услубияти: муаммо ва ечимлар.46-59

Техника

Х.А.ПРИМОВА., Д.М.НОРМУРОДОВ. Ахборот-коммуникация технологиялари ёрдамида ногиронлиги бўлган шахсларнинг салоҳиятидан самарали фойдаланиш йўллари.....1-8

Ю.Д.НОРОВ, О.Э.ТОШЕВ. Физико-химическое воздействие растворов поверхностно-активных веществ на горный массив для понижения его прочностных характеристик.....9-18

Юридик

Д.Э.КАРИМОВА. Вопросы уголовно-процессуальной и оперативно-розыскной регламентации взаимодействия следователя, дознавателя с подразделениями уголовного розыска в досудебном производстве.....1-11

М.Ж.ХОЖАБЕКОВ. Права и привилегия лиц с инвалидностью при трудоустройстве.....12-21

И.Х.АТАМИРЗАЕВ. Янгиланаётган жамиятда шахснинг ҳуқуқий ижтимоийлашувига таъсир этувчи омиллар.....22-31

Т.Р.КУЧКАРОВ. Ўзбекистон қонунчилигида мажбурий жамоат ишлари жазоси жорий этилишининг ижтимоий зарурати.....2-41

ШИ.ИКРОМОВ. Ўзбекистондаги ижтимоий-сиёсий жараёнларнинг Мисрдаги “Ал-аҳрам” ва “Ал-Ҳаят” газеталарида ёритилиши (2016-2019-йиллар).....	1-11
А.Ш.ШАРИПОВ. Марказий Осиё мамлакатларининг Туркия муносабатлари бўйича адабиётлари таҳлили.....	12-20
Э.А.КАБУЛОВ, Ш.Ш.ХАСАНОВ. Бухоро амирлиги даврида сурхон воҳасининг боғдорчилик тарихидан.....	21-28

Фалсафа

А.Қ.САЛОХОВ. Абдурауф Фитрат маънавий меросида ёшлар толерантлигини шакллантиришнинг асосий йўналишлари.....	1-9
А.З.ШАРИПОВ. Янгиланаётган Ўзбекистон: миллий ғояни ривожлантириш зарурати, йўналишлари ва тенденциялари.....	10-23

Филология

А.Х.ЖЎРАЕВ. Гид-таржимонларнинг профессионал фаолиятида дискурс компетенция ва унинг шакллари.....	1-10
О.Р.АВАЗНАЗАРОВ. Яссавий ва Бокиргоний ҳикматларида соқий образининг талқинлари.....	11-20
Д.А.СУЛАЙМОНОВА. К вопросу о формировании лексической компетенции студентов технических вузов.....	21-29
П.Б.ТАШХОДЖАЕВА, З.Ш.АКРАМОВА, Ш.Ф.ШОРАҲИМОВ. Тиббиёт олийгоҳлари талабаларига инглиз тилини ўқитишда ролли ўйинларнинг аҳамияти.....	30-38
Н.И.АБДУЛЛАЕВА. Жаҳон адабиётида талаба образининг ўрни ва унинг ўзига хос хусусиятлари.....	39-47
М.Э.ТУРСУНОВА. Инглиз тилида янги сўзларнинг пайдо бўлиши ва таржимада ифодаланиши.....	48-57

Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги – ЎзА Илм-фан бўлими
(электрон журнал)
2019 йил, декабрь сони